

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. za mesec po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Še jedenkrat ljudska štetev.

I.

Le še nekoliko tednov loči nas od trenutka, ko se bode zopet vršila ljudska štetev, ki bode za deset bodočih let podlaga za razmerje mej posamičnimi narodi avstrijskimi. Pisali smo že večkrat o tem predmetu v predalih našega lista, a stvar je tolike važnosti, da se vedno zopet in zopet povračamo nanjo, ter opozarjamo vse zavedne domoljube, naj bodo oprezni, naj poučujejo vsak po svoji moči ljudi, ter gledajo posebno na to, da lokavi nasprotniki Slovanstva ne dosežejo svojih zlih namenov. Izumili so zloglasni svoj „Umganssprache“ (občevalni jezik) ter ga navzlic mnogim upravičenim ugovorom od strani nepristransko sodečih učenjakov, neso hoteli opustiti, ker se jim zdi ugodno sredstvo, s katerim se bode dalo marsikaterega Slovana upisati za Nemca, Italijana, Madjara ali za katero koli narodnost, samo za ono ne, kateri pripada.

Sveta dolžnost naša je gledati na to, da se bode popis ljudi povsodi vršil nepristransko in pravično, da pride število slovenskega naroda nepoplačeno na dan, vsaj kolikor je mogoče pri obstoječih razmerah.

Zadnji čas je, da se povsodi, posebno pa na nevarnih postojankah ob mejah Slovanstva, začne živo zanimanje za to stvar, ter da ne preneha do srečnega svršetka. Hvale vreden izgled dalo je politično društvo „Edinost“ v Trstu, katero je izdalo in razširilo v posebni prilogi „navod kako postopati pri ljudskem štetju, ki se bode vršilo koncem leta 1890“. Kar se tam navaja za primorske razmere, velja prav istotako posebno za Štajerske in Koroške Slovence, samo, da se postavi mesto besede Italijan: Nemec, pa se ujema vse do pičice. Saj so žalibog razmere jednake, razlika je samo v tem, da na jedni strani pritiska Italijan na ubozega Slovenca in ga skuša ujeti v svojo past, na drugi strani pa dela jednako Nemec. In baš „občevalni jezik“ je past, katera je nastavljena nevednežem ali takim, ki se ne brigajo dovolj.

Odločno je tu treba poučiti ljudi, da nikdo ne dá zapisati drugega, nego slovenski občevalni

jezik, makar da zna italijansko ali nemško. Kdor dela drugače, zapisali ga bodo za Italijana ali Nemca in izgubljen je za nas pri konečnih številkah. Treba bode torej v tej zadevi skrajne previdnosti in energije.

Kako stališče zavzemajo nekatera okrajna glavarstva na Spodnjem Štajerskem, o tem smo govorili že nedavno. Jednako godilo se bode prav gotovo posebno na Koroškem, kjer bode pritisk silovit, kakor nas uči skušnja. Posebno za te dve pokrajine bilo bi treba, da tamošnja politična društva razširita jednak pouk in navod mej ljudstvo, kakor je to storilo politično društvo „Edinost“ za Trst in za okolico. A tudi za Goriško skrbela bode gotovo vrla „Sloga“, da se ne bodo godile krivice slovenskemu narodu. Patriarhalni mir, ki je vladal tam v zadnjem zasedanji deželnega zbora, ne sme nas motiti, da bi mislili, da se Bog vedi kako dobro godi slovenskemu narodu. Mnogo in resnega delovanja bode treba ravno tam, da se pridobi trdna podlaga za daljno bolj energično postopanje, katerega početki se na naše veselje že javljajo v novejšem času.

A niti na Kranjskem ni nam rok držati križem. Tudi tu si bodo prizadevali nasprotniki — in žalibog nahajamo mej njimi celo javne organe, ki nam morda ne bodo tako nepristranski, kakor bi to bila njih dolžnost — da odkrhajo kolikor mogoče oseb našemu narodu, da pomnožijo število Nemcev. Posebno paziti bode treba ob meji Kočevski, pa tudi v nekaterih drugih krajih, kjer so se slednja leta naselili nemški tovarnarji. Ti bodo skušali vse svoje delavce, ki morda semtertja lomijo malo nemščine, upisati za Nemce, češ, da občujejo nemški. Posebno v taci krajih paziti bode treba narodnim županom, da se ne bodo godile krivice, da bi kak pristransk komisar ne izvrševal jednostransko svojega posla. Ker se je že uvela rubrika „občevalni jezik“, gledati moramo na to, da se ne bode zlorabila še bolj, nego se je že, da vsakdo zapiše svoj materini jezik kot občevalni, ker le tako moglo se bode vsaj približno doseči resnično število jedne ali druge narodnosti.

V prvi vrsti imajo tu važno nalogo hišni očetje in načelniki družin, ki bodo za svoje družine

izpolnjevali popisne liste, potem delodajalci, ki bodo lahko uplivali na svoje podložne. Kjer bi se to utegnulo zgoditi na kvar naši narodnosti, treba je nujno, da se odvisni delavski elementi pouče o svoji dolžnosti, ter se skrbijo za to, da se upišejo za Slovence in da to odločno zahtevajo, ako bi se hotelo zapisati jih morda drugače. Župani, učitelji, duhovščina, sploh vsak zaveden narodnjak tu mnogo lahko stori v taci krajih, kjer je znano, da je nevarnost, in to je v prvi vrsti ob mejah, v krajih, kjer je prebivalstvo mešano, kjer je kaj fabrik ali pa nemških ali italijanskih naseljencev, kateri imajo pod seboj slovenske delavce, ki so odvisni od njih.

V vseh taci krajih bode potreba posebne opreznosti in paznosti, in pri času naj skrbé že zdaj za to poklicana društva in lokalni časopisi, da pride ljudem v roke jednak navod, kakor je od nas gori omenjeni. Naj se nikdo ne zanaša, da je še čas, prej ko bomo mislili, pretekli bodo kratki tedni. Zatorej delajmo, dokler je čas, storimo vsak svojo dolžnost, da si ne bomo mogli ničesar očitati. V plačilo nam bode sladka zavest, da smo obranili svojemu narodu toliko tisoč in tisoč duš, po katerih neprestano preži požrešni moloh raznarodovanja, v katerega nezasitnem žrelu se nam je pogubilo za veke že toliko našega rodú! Y.

Govor poslanca Einspieler-ja o koroškem šolstvu

v koroškem dež. zboru dne 10. novembra t. l.
(Po stenografskem zapisniku.)

„Pri lanskem razgovoru o šolah je Nj. svetlost g. deželni predsednik rekel, da se bo kar mogoče postavno in pravično ravnalo in da bo on gledé šolstva na to delal, da se bo mladina učila misliti in preudarjati, da se jej podajo koristne vednosti, in da se bode tako pouzdignila omika mej ljudstvom s pomočjo šole, in da se bode pri tem tudi na terjatve slovenskega prebivalstva pravično oziralo, v kolikor se to naslanja na postave. Naloga ni, ponemčevati ali poslovenjevati, ampak treba je namen šole pred očmi obraniti in se ozirati na dejanske razmere. Zastran šol v slovenskih krajih treba je skrbeti, da se bodo otroci naučili v slovenskem jeziku moliti, brati in pisati itd.“

LISTEK.

Tedenske drobtinice.

(Poslovenjena Ljubljana; nemško-slovenski napisi; Hrvatje in švabščina; nemški napisi; slovenski napisi v Trstu in v Gorici; nemščina na hrvatskih železnicah; uniforme brez konca in kraja; naši poštni uradniki; divji volk in krotka ovca.)

Če bi človek hotel verjeti jadikovanju naših nasprotnikov, njihovi vedni tožbi, kako slabo se jim godi zdaj na Kranjskem in v Ljubljani, kjer jim ni več živeti, kajti vse je poslovenjeno do dna, mislil bi, da je vsa Kranjska, vsa Ljubljana kar prepredena z belo-modro-rudečimi trakovi, da tja doli do Celja ni več čuti nemškega glasú.

Če se pa sprehajam po ulicah naše metropole, kakor tako radi nazivljemo belo našo Ljubljano, kaj se kaže mojim očem? Naj prve na ulicah in na hišah oni nemško-slovenski napisi, katere so nekdanj nemški mestni očetje s tako naglico dali napraviti, ko so namreč slutili, da bode skoro njih gospodarstva konec. Hoteli so vsaj za jedno generacijo pritisniti glavnemu mestu Slovenije nemško-slovenski značaj. Skazali so slovenskemu jeziku, ki je jezik tako ogromne večine prebivalstva, mi-

lost, da sme kot drugi ponižno stati pod nemškim. In tako ponižno stojimo tudi mi, to je dobro števila pristnih slovenskih narodnjakov v senci nemščine, ki se nam je ujedla tako v kosti, da niti več ne čutimo tega.

Hrvatje, ki so dokaj srečnejši od nas, kar se tiče ravnopravnosti, začeli so v zadnjem času hudo borbo proti onim ostankom švabščine, kar jo je pustila v njih Bachova doba v socialnem življenji, kajti v oficijelnem je itak zginola popolnoma. Pričeli so posebno boj proti onim trgovcem, ki preveč kultivirajo nemške napise. Po izgledu drugih odločnejih narodnostij zahtevajo Hrvatje v prvi vrsti hrvatske napise ter izrekajo, da nemških niti potreba nij.

Pogledimo pa sedaj malo okoli po naši „slovenski“ Ljubljani! Koliko se nam kaže tu še nemških napisov, poleg katerih v kakem kotiču nahajamo kak slovenski — da ne govorim o taci, ki niti tega nima. In mi v svoji dobrodušni potrpežljivosti se niti ne spotikamo nad tem, nam je vse jedno, je li trgovec, ki ga mi vzdržujemo s poštnim svojim slovenskim denarjem, res niti toliko ne spoštuje našega jezika, da bi to javno pokazal na svoji prodajalnici.

Začelo se je gibanje za slovenske napise v Trstu in tudi v Gorici in prav iz srca me veseli, da se je začelo, kajti čas je že zares, da pokažemo tudi na tem polji, da „Slovan gre na dan!“ Pokažimo to povsodi z dejanji, a ne samo z akademičnimi razpravami, ki se danes beró — a jutri pozabijo.

Zanimivo bi bilo zares jedenkrat takole napraviti lep venec taci psevdo-narodnjakov, ki se dičijo izključno z nemškimi ali laškimi napisi — ali taci, ki nimajo toliko odločnosti, da bi naš slovenski jezik postavili na prvo mesto pri nas v Ljubljani, kakor mu gre. Ko bodem dogotovil dotične svoje študije, bodem se lotil tega posla. Za danes zadovoljujejo naj te opazke. Veselilo me bode, če si jih dotičniki vzemó k srcu, ter se spokoré, saj zdaj je adventni čas in potrpeti hočem nekoliko časa ter počakati, da se poboljšajo. Naj vsak prav pošteno izpraša svojo narodno vest o tem oziru — in če mu ne bode ničesar očitala, ima naj mirno v „slovenski“ Ljubljani svoj nemški napis, dokler mu ne posvetim z bengalično lučjo in ga pokažem v vsem sijaju.

Da niti na Hrvatskem pri železnicah neso baš popolnoma zadovoljni, kaže mi dogodbica, ki jo či-

Popolnoma sem preverjen, da ima g. deželni predsednik najboljšo voljo, za šole kar mogoče skrbeti; če pa pogledam na šole, kakeršne so danes, moram obžalovati, da se veljavni besedi g. deželnega predsednika še ni posrečilo, tudi visoki c. kr. deželni šolski svet pregovoriti, da bi isti šole v slovenskih krajih tako uravnal, da bi se omika širila mej vsem slovenskim ljudstvom in da bi se terjatvam slovenskega ljudstva dale tiste pravice, ki so izrečene v postavah. Omika vsakega naroda se naslanja na šolo. Šola ima namen, da širi omiko mej najnižje vrste ljudstva. Zdaj pa vprašam, kako je mogoče človeka omikati, ako ga poučujem v jeziku, katerega ne razume? Omika pa ni samo to, da človek kaj zna, ampak tudi njegovo srce se mora poblažiti in njegova volja utrditi, da se navadi po tem hrepeneti, kar je dobro. Ne morem si pa misliti, kako bi mogel učitelj s svojim poukom kaj doseči, če z otroci govori v jeziku, katerega se morajo prej še le naučiti, kakor se zdaj godi skoro po vseh šolah v slovenskih krajih. Imamo sicer tako imenovane utrakvistične ali dvojezične šole, v tistih je pa za slovenščino komaj toliko prostora, kar je potrebno, da se otroci s pomočjo slovenščine učé nemščine. Tako mora pravi namen šole, namreč versko-nravna izreja umakniti se drugim namenom, namreč učenju nemščine. Slovenci živé pač tudi na Koroškem in imajo jednako pravico do omike, kakor vsak drug narod. Zato imajo Slovenci pravico, da terjajo take šole, s katerimi se omika razširi mej vse ljudstvo, šole, v katerih se ne učé jeziki, ampak se otroci izreajo v versko-nravnem duhu. Takih šol do zdaj v slovenskih krajih na Koroškem še nemamo in zato terjamo, naj se učni red tako spremeni, da se vzame materini jezik kot podlaga vsega učenja, in na tej podlagi naj se potem tudi nemščina učí. Da šole, kakor so v slovenskih krajih zdaj uravnane, nasprotujejo obstoječim postavam, sem povedal že lani in predlanskim in kazal na §. 6. šolske postave in na člen 19. drž. osn. postav. Danes pa omenjam samo §. 51. šolskega in učnega reda. Ta se glasi tako (bere):

„Namen jezikovnega pouka je ta, da se otroci naučé druge razumevati v materinem jeziku da znajo svoje misli naznaniti z besedo ali pismom prav in ročno, da se naučé razločno brati, kar je tiskano ali pa pisano, in da prav razumejo, kar berejo v berilu.“

Takaj je torej govor o materinem jeziku. Namen jezikovnega pouka je, da se otroci navadijo, svoje misli povedati v materinem jeziku ali pa jih zapisati prav in ročno, in da prav razumejo in še drugim povedati znajo, kar so brali v materinem jeziku. Zdaj pa vprašam, kje se nabaja mej koroškimi Slovenci katera taka šola, kjer bi se dosegel namen, ki je določen po §. 51. učnega reda, ko vendar vidimo, da slovenščina ni vsprejeta kot učni predmet? Slišal sem sicer, da je vis. c. kr. deželni šolski svet po naročilu vis. učnega ministerstva vendar jedenkrat zaukazal, naj se slovenščina učí štiri ure na teden. Ali to velja za vsaki razred, mi ni znano; radoveden sem pa, kako bodo tisti učitelji na dvojezičnih šolah, ki nič slovenski ne znajo, tej

tam v novinah. V Križevcu dojde k uradniku nek hrvatski „führer“ in zahteva v svojem jeziku štiri vožne liste. Uradnik upraša ga nemški, kaj želi, „führer“ odgovori zopet hrvatski, a uradnik le tišči svojo nemščino. Na to oglasi se jeden izmej občinstva: „Kaj ne veste gospod „führer“, da smo v Württembergu, kadar pridete na Hrvatsko, takrat bodete mogli govoriti hrvatski.“ Vsi se smeja, a še le, ko je nek gospod nemški raztolmačil, kaj želi vojak, dobil je karto. Komentara ni treba, kakor ga žalibog mnogokrat tudi pri nas ni treba pri jednacih pojavih naše potrpežljivosti.

Z novim letom pomnožila se bode torej zopet naša uniformirana civilna vojska. Naši profesorji in učitelji državnih šol nositi bodo morali tudi uniformo. Za zdaj skazal jim je naučni minister še milost, da jim ne bode treba v uniformi in z britko sabljico hoditi v šolo, a kdo ve, kaj krije še v sebi temna bodočnost. Morda nismo daleč, da bodo dobili tudi dijaki uniforme itd. in da bode človek, ki ne bode nosil nikake uniforme, prava izjema in bela vrana mej mnogobrojno vojaško, uradniško in dijaško vojsko!

Iz Trsta se mi poroča prav čudno in samovlastno ravnanje necega poštnega uradnika, kateri je odgovoril nekemu odličnemu narodnjaku, ko je

nalogi kos. Pa tudi s tem poboljškom, da se slovenščini odmerijo štiri ure na teden, ne moremo biti zadovoljni; kajti šola tudi v tem slučaju ne bode dosegla svojega namena, versko-nravne odgoje. Zato upam, da s to spremembo učnega reda na slovenskih šolah stvar še ne bo dognana, ampak da se v bodočnosti vendar jedenkrat odkaže slovenskemu jezikovnemu pouku tisti prostor, ki mu gre. Slovenci želé, naj bi se to zasukalo tako, da bo slovenščina učni jezik, nemščini pa naj se odkaže nekaj ur na teden, potem se bode šola ohranila svojemu pravemu namenu, versko-nravni odgoji. Seveda se sklicujejo na krajevne razmere in pravijo: koroški Slovenci so navezani na Nemce, zato jim je dobro in koristno, da se nemščine naučé. Recimo, in tega nobeden od nas ne tají, da je dobro, če se otroci nemščine naučé; če pa te krajevne razmere tudi na Nemce obrnemo, bi tudi mi lahko rekli, da imajo Nemci opraviti s Slovenci, in da bi za nje dobro bilo, ko bi slovenski znali in v ta namen napravili slovenske šole. Kaj bi neki Nemci na gorenjem Koroškem rekli, ko bi mi kaj tacega predlagali? (G. Hon: Smejali bi se! — Smeh.) Da smejali bi se, in ravno tako se moramo mi tem šolam smejeti, kakor so v slovenskih krajih uravnane. Po pedagogičnih načelih in po obstoječih postavah imajo Slovenci pravico do takih šol, kjer je materini jezik podlaga vsega pouka. Takih šol pa koroški Slovenci nemajo, akoravno imajo jednake pravice z drugimi narodi, tudi zastran šol. Zato sem danes zopet svoj glas pouzdignil, da opozorim na to pravico, in to smem storiti tembolj, ker vem, da se moje besede popolnoma ujemajo z željami slovenskega ljudstva v Velikovškem okraju, katerega imam čast zastopati. Vem sicer, da se na moje besede, kakor v prejšnjih letih, tudi zdaj ne bode dosti oziralo; zdelo pa se mi je, da je moja dolžnost, da naznanim visoki zbornici želje svojih volilcev, že zato, ker sem lani rekel, da ne bomo jenjali terjati slovenskih šol, dokler jih ne dobimo.

Danes imam dvoje poročil, iz katerih se vidi, da prošnje za slovenski pouk neso bile uslišane. Prosila je občina Šmihel pri Pliberku in prosile so šolsko občine Črneče, Tolsti vrh in Kotlje. Meseci so pretekli, predno so občine dobile odgovor, seveda se jim je prošnja odbila. Da se želje prosilcev tako prezirajo, morem si pojasniti le s tem, da so visokemu deželnemu šolskemu svetu razmere neznane. Da bi se lažje porazumeli, v korist šoli in miru (živo oporekanje), usojam si, visoki zbornici v predudarek predložiti, ali bi morda ne kazalo, koroški deželni šolski svet razdeliti v dva odseka (smeh) in za slovenske šole postaviti poseben deželni šolski svet, ki bi se pečal le s slovenskimi šolami in bi imel voljo, ustrezati željam Slovencev.“

Proti tem besedam so se vzdignili Plavec, dr. Abuja in dr. Ubl. Zato je poprijel g. Einspieler še jedenkrat za besedo in te može tako zavrnil:

„Odgovoril bom le na nekatere besede gospodov predgovornikov. Gospod poslanec Plavec hoče govoriti v imenu mojih volilcev. Kakor pa se meni pravi, da nemam pravice govoriti v imenu vseh koroških Slovencev, ker sem le zastopnik ve-

zahteval slovenske nakaznice prav mogočno: „La vada a Bazovica“ (pojdite v Bazovico ponje.) Kaj je odgovoril dotični narodnjak, mi ni znano, na vsak način pa vem, da bi dotični uradnik ne upal se tako odgovarjati, če bi ne vedel, da se mu Slovencev itak ni treba bati, kakor se jih gotovo oni ne boji, ki je kar celo kopo „Slov. Naroda“ nedavno konfisciral v Celovci, da ga nobeden naročnikov ni dobil v roke. Saj Slovenec je potrpežljiva para, niti ne pritoži se ne.

Tako si je tudi mislil zloglasni renegat Dobrnik v Celovci, ter v svojem obskurnem organu prav pogumno in debelo lagal o zadnji Einspielerjevi slavnosti, misleč si, le lažimo, saj Slovenci se tako ne ganejo. A naletel je ta pot. Baš isti vražji „Kranjec“, ki mu je tako v želodcu zmešal mu je štrečno. Prisiljen in s kislim obrazom prinaša celo vrsto popravkov, iz katerih je navzlic vsemu zavijanji razvidno, kako debelo je lagal. Zvijta se in zbija neslane in slabe dovtipe, a vidi se mu, da mu ne gre prav od srca, da mu je „Kranjec“ stopil krepko na petó. Mogoče bi bilo celo, da se s časom poboljša, in da iz sedanjega divjega volka postane zopet ona krotka ovca iz Varšave. Mislim da se razumemo!

Ahasver II.

likovškega okraja, isto tako tudi gosp. Plavec nema pravice govoriti v imenu mojih volilcev. (Smeh.) Zastran tega, kar je rekel o željah po slovenski šoli, hočem gospoda poslanca Plavca opozoriti na neko prošnjo, ki je njemu dobro znana, katero so nekateri kmetje okolu Doberle vesi poslali deželnemu šolskemu svetu. V tisti prošnji prosilci nikakor neso pohvalili sedanjih šol. Ako bi bili s sedanjo šolo zadovoljni, zakaj so pa prosili, naj se več slovenščine učí? Gospod poslanec Plavec je nadalje rekel, da se versko-nravna odgoja tudi s tem zavira, ker manka slovenskih učiteljev in jih zato tudi ni mogoče v slovenskih krajih nastavit. Jaz pa vem, da so slovenski učitelji nastavljeni v nemških krajih, ki bi radi delovali mej Slovenci. Zakaj teh ne premesté v slovenske kraje? Gosp. poslanec Plavec je napadel tudi gospoda provizorja v Štebnu, ki oskrbuje tudi župnijo Kazaze in učí tam krščanski nauk. Ta gospod se bo pa že sam branil, ker meni ni znano, v koliki meri je obtožba opravljena. Toliko vem, da gospod provizor še ne pastiruje dolgo v Kazazah, tudi njegova krivda menda ne bode tako velika, kakor g. Plavec pravi. Nadalje je g. Plavec rekel, da ni mogoče, še več ur na dan v šoli poučevati, kakor zdaj. On pravi, da morajo otroci že zdaj pet ur v šoli sedeti, ni mogoče, da bi zavoljo slovenščine še jedno uro dalje v šoli ostali. Tega pa tudi nihče iz nas ne terja; mi terjamo le, slovenščina bode učni jezik, in to bi se lahko zgodilo, ko bi imeli gospodje le količkaj prave volje; za to ni treba pouka za jedno uro podaljšati

Jedro od tega, kar je poslanec dr. Abuja povedal, je v tem, da on pravi: otroci se morajo nemški učiti. Tega pa ni dokazal, da so sedanje šole postavne, in da se po njih doseže namen ljudske šole, versko-nravna izreja. Nadalje mi odreka dr. Abuja vsako pravico, na Koroškem mir delati, češ, da sem sam tisti, ki mir kali. Naj pa poslušaj, kaj pravi imeniten avstrijski domoljub, poštenjak, državni vitez Jakomini, ki je l. 1850. pisal: „Tisti so hujskači in nemirneži, ki terjatev, če tudi le posamičnih, da naj se cesarska beseda neokrajšana dopolni tudi koroškimi Slovencem, odbijajo in grdijo.“ Jaz bi še dostavil, da tudi tisti mir kalijo, ki so po svoji službi in prisegi zavezani, braniti pravice posamičnih narodov, pa teh pravic nekaterim narodom nočejo dati in teh narodov ne branijo, če se jim krivica godi. Če to terjamo, kar nam gre po postavi in pravici, kar nemško ljudstvo že davno mirno uživa, to se vendar ne pravi kaliti mir.

Gospod poslanec dr. Ubl je rekel v svojem govoru, da jaz nesem nič dokazal. Jaz pa mislim, da se vsak lahko prepriča, da so razmere v slovenskih krajih res take, kakor sem povedal. Gospod dr. Ubl je tudi rekel, da se prošnje umetno delajo. Najbrž misli na prošnjo iz Tolstega vrha, katera zgodovina nam jasno kaže, kje se nahajajo hujskači. Občina Tolsti vrh je namreč prosila za slovenski pouk na šolah v Kotljah in Černečah. Učitelj pa je na zvit način pregovoril šolske svetovalce, da so se branili proti tej prošnji; pozneje so pa ta protest zopet preklicali. To pa učitelju ni bilo po volji. Da bi se opral, obdolžil je javno g. župnika, da je tiste šolske svetovalce k temu prisilil. Župnik je tožil in učitelj je bil primoran preklicati, kar je govoril o župniku, in mu dati čast nazaj pred sodnikom, pred knezoškofijskim ordinarijatom in c. kr. deželnim šolskim svetom, ter objaviti tudi v časnikih. Tukaj se vidi, kako učitelji takim nasprotujejo, ki prosijo za slovensko šolo. Gospod poslanec dr. Ubl opira se tudi na št. Jakob. Pa uprav ta občina prosi že 11 let neprenehoma za slovenski pouk. Ako so se šolski svetovalci branili treh slovenskih ur, ki so se jim ponujale, pride od tod, ker jim je bilo premalo in jih ni moglo zadovoljiti. Toda druga rana je na šoli št. Jakobski, katere pa g. dr. Ubl ni omenil. Občina je morala zidati drago šolsko hišo za 16.000 goldinarjev, v kateri so se napravile štiri učne izbe. Kar pa draga šola stoji, še nikoli ni bilo tam štirih učiteljev (oporekanje), in kedar se tam kaka služba odda, reče se lahko že naprej, da bodo tja poslali kakega učitelja za kazen, ali pa, da je bil prestavljen „iz službenih ozirov“. Tako se je v najnovjšem času pripetilo, da je na tej šoli učitelj v pokoj stopil, in da je o začetku šolskega leta na tej štirirazredni šoli jeden sam učitelj ostal. Kakor sem zvedel, so hoteli za družega učitelja zopet tacega tja poslati, ki ga morajo „iz službenih ozirov“ od nekod premestiti. Ali se je to res zgodilo, ne

vem. — Kako šolsko oblastvo skrbi za versko-nravno izrejo, kaže nam drug slučaj, ki se je pripetil v velikovškem okraju. V Javorji, visoko na planini, so napravili šolo. Ko so ob nedeljah odrasli šli k sv. maši, morali so otroci v šolo. In kje je bila šola nastanjena? V gostilnici! Tam naj bi se učila mladina lepega obnašanja! Ljudje so bili primorani, pritožiti se zoper tako šolo naravnost pri gospodu deželnem predsedniku. Kakor slišim, je bila pritožba uslišana. (Klici: No torej!) Za to pomoč bodo stariši, ki skrbijo za svoje otroke, gotovo hvaležni gospodu deželnemu predsedniku. (Ghon: Potem je dobro!)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 11. decembra.

Češki notranji uradni jezik.

Na Riegrovo interpelacijo zastran češkega notranjega jezika pri sodiščih in političnih uradih na Češkem hoče vlada po Božiči v deželnem zboru odgovoriti, da bode Čehe zadovoljila, Nemcev pa ne preveč razsrdila. Prav verjetno pa ni, da bi se jej to posrečilo. Bodi odgovor tak ali pa tak, razpada staročeške stranke več prepričati ne more. Če je hotela vlada s češkim notranjim jezikom doseči kak uspeh, bila bi morala precel odgovoriti, da se želi ozirati na češke želje v tem oziru, ko se je stvar sprožila. Z obotavljenjem zamudila je vlada pravi čas.

Dolenjeavstrijski deželni zbor

je rešil vse predloge, ki se tičejo združenja predkrajev z Dunajem. Pri končnem glasovanju se je mnogo poslancev odtegnilo glasovanju. Skoro vsi nemški nacionalci so se izmuznili iz dvorane, pa tudi mnogi protisemiti. Pri obravnavi o volilnem redu, predlagali so protisemite, da bi se opustili volilni razredi. Nemški liberalci pa v to seveda neso hoteli privoliti, ker bi potem prišli gotovo v mestnem zboru v manjšino. S svojimi ugovori pokazali so, da jim ni za liberalna načela, temveč le za gospodarstvo v mestnem zboru.

Ogerski državni zbor.

Opozicija v ogerskem državnem zboru jela je z vso silo napadati honvedskega ministra zaradi njegovega postopanja proti ogerski tovarni za puške. Kakor je znano, je tovarna propala, ker ni mogla zadostiti svojim zavezavostim. Opozicija bi pa sedaj rada vso krivdo izvrгла na ministra. Kakor se kaže bi opozicija rada z napadi ministra zvodila na napadna pota, kakor je Tiszo, ki je potem moral odstopiti.

Vnanje države.

Pop Stojan v Podgorici.

Preiskava je pokazala, da je pop Stojan iz Podgorice bil tudi oropan in torej najbrž ni bil umorjen iz političnih nagibov. Šel je bil s svojim slugo Markom v Labunište, kjer je dobil 40 napoleonov, katere mu je poslal brat iz Rumunije. Roparji, ki so bili izvedeli, da je dobil denar, so ga pa ubili, ko se je vračal domu. Srbski podkonzul v Bitolji je pa v svojih poročilih vso stvar tako zasukal, kakor, da je bolgarski škof najel morilce.

Ker je preiskava najbrž bila malo pristranska, tudi sedaj vsa stvar še ni prav jasna, dasi je prav lahko mogoče, da je pop oropan. Roparski uboji v Turčiji neso nič novega. Izključen, pa tudi ni, da bi najeti morilci popa ne ropali. Celo verjetno je to pri turških odnošajih. Turška oficijozna glasila pa pri tej priliki tudi naglašajo, da umorjen pop ni bil srbski temveč grški svečenik in da v bitoljskem vilajetu ni Srbov. Prva trditev je v toliko resnična, da pop ni mogel biti srbski svečenik, ker srbske cerkve v Turčiji res ni, temveč so vsi Srbi v Stari Srbiji in Makedoniji pri grški cerkvi. Da je pa bil pop slovanske rodbine, to se pa skoro oporekati ne da. Etnografičnega vprašanja, kod bivajo Srbi, kod pa Bolgari, pa pač Turki neso sposobni rešiti.

Jezujiti v Nemčiji.

Windthorstov predlog, da se razveljavi zakon proti jezujtom, vzbudil je v vsej Nemčiji močno gibanje. Začelo so se agitacije proti jezujtom in za jezujite. Sklepajo se peticije in odpošiljajo državnemu zboru. Nič gotovega se pa ne da reči, kako bode državni zbor odločil v tej zadevi. Zvezni svet izjavil se bode skoro gotovo proti jezujtom.

Občna volilna pravica v Belgiji.

Minister Woeste, ki se je dosedaj najbolj upiral reviziji ustave, se je sedaj izrekel za volilno pravico žensk. Konservativni minister se nadeja, da bodo ženske konservativno volile. Volilna pravica žensk naj bi popravila, kar bi konservativcem pokvarila občna volilna pravica, če se bode le morala uvesti. Na ženske ima duhovščina večji upliv, in konservativci zatorej upajo najti v njih trdno oporo.

Parnell.

Irski dispozijski zaklad, 20.000 funtov sterlingov, ostane v rokah Parnellovih, če tudi se je večina odrekla poslednjega vodstvu. Po Irskem so se pa še le sedaj začele prave agitacije za Parnella

in proti njemu. Parnell pojde na Irsko, da začne agitacije proti svojim nasprotnikom. V Dublinu bil je te dni velik shod pod predsedstvom lorda mayorja. Shod se je izrekel za Parnella in sklenil pozvati mestne zastopnike v parlament, da odlože svoje mandate, ker so se pridružili Parnellovim protivnikom. Slika jedne ga Parnellovih nasprotnikov se je javno sezgala.

Dopisi.

S Spodnjega Štajerja 9. decembra. [Izv. dopis.] (Tekmovanje dveh nadzornikov.) Na svojem potovanju pretekle tedne imel sem čast govoriti z mnogimi gg. učitelji iz šolskih okrajev, podvrženimi nadzornikom Ambrožiču in Trobeju. Da je prvi častitim čitateljem že davno znan, ne dvomim, kajti njegova zagrizenost slovi čez naše meje. Drugače je pri drugem. Mi, ki smo ga imeli čast že videti v različnih družbah, imeli smo tudi čast spoznati, da se je vsekar odlikoval s svojim čudnim značajem od nekdanj, da že od njegovih dijaških leti. Da pa še sedaj kot c. kr. nadzornik ni slekel te obleke, se je temveč še bolj oklenil, bi skoro ne verjeli, ako bi se ne bili sami prepričali. Poleg vsega tega postal je še grozno zagrizen in pristranski.

Prišel sem v gorenjo Savinjsko dolino ter vprašal gg. učitelje, kako je to in ono. Na to začeli so mi tožiti, da so prišli z dežja pod kap, kako sedanj nadzornik Trobej našo narodnost tepta itd. Večina učiteljev zagotavljala je, da je imela Ambrožiča dosta raje, kajti on povedal je v obraz in je bilo dobro, ta pa se hlina slehernemu od spredaj, od zadaj ga pa biča, kolikor le more. Posebno, kar se tiče značaja, jim daja prelep izgled. On, ki se ne mara nobenemu zameriti, je sedaj tu, sedaj tam. Mej tem, ko je Ambrožič svojo zagrizenost očitno pokazal, igra Trobej groznega diplomata. Danes pri kapljici rujnega vinca v kakšni župniji ali sploh v slovenski družbi je z dušo in telesom narodnjak, poje „Slovenec sem“ itd., jutri je pa v nemški družbi „der deutscheste unter den deutschen Brüdern“ od nog do glave. Da je tudi skrajno zagrizen, pokazalo se je s tem, da je dobilo učiteljstvu tega okraja strog ukaz, izdelati naloge za uradno konferenco v blaženi nemščini. Kdo je ta ukaz izdal, če ne on, ker udje okr. šol. sveta sami narodnjaki niti za to vedeli neso. Kaj tacega celó Ambrožič zahteval ni. Se li misli nadzornik Trobej s tacimi čini svojim višjim priklopiti in s tem svoje grehe v gostilnah paralizovati? Nikdar se mu ne bode posrečilo. Vsa čast in slava zavednemu učiteljstvu, da se temu ukazu ni uklonilo, ter večinoma izdelalo konferenčne naloge v našem domačem jeziku. Učiteljstvo, ne boj se, za Tvoje pošteno ravnanje Te ne more in tudi ne sme nikdo kaznovati, to hočemo braniti in zaprečiti tudi mi drugi. Tudi narod ima svoje pravice, tudi on, ki Vam izročuje in priporočuje svoj najdražji zaklad — svojo deco —, tudi on sme po božjih in naravnih zakonih terjati od Vas svoje pravice. Nadzornik je prišel in bode, posebno, ako bode tako delal, zopet kmalu šel, a narod bode ostal, kajti struna preveč napeta počí.

Domače stvari.

— (O pripravi za ljudsko številjenje) prihajajo nam z dežele čudne vesti. Od strani okrajnih glavarstev prigovarja se namreč županom, da bi doposlane jim nemško-slovenske golice (blanquette) iz polnjevale v nemškem jeziku, češ, da bode delo potem enotno in le v enem jeziku. Gospodom županom priporočamo najtopleje, da pri ljudskem številjenju ravnajo kot narodnjaki. Narodna dolžnost jim nalaga, da pri vseh golicah izključno rabijo slovensko in se ne udajo še tako sladkemu prigovarjanju. Saj nihče ne more in ne sme ovirati, da bi se pri ljudskem štetju ne posluževali jedino le slovenskega jezika. Kaj pa se namerava, jasno bodi vsacemu že iz tega, da so se za popisovanje na Štajerskem razdajale le nemške, na Primorskem pa samo italijansko-nemške golice, kakor da bi v teh dveh deželah Slovenca ne bilo. Zatorej: Pozor! „Vigilantibus iura!“

— (Imenovanje.) Gospod Ivan Legat, profesor veronauka na državni gimnaziji v Trstu, imenovan je kanonikom stolnega kapitlja Tržaškega.

— (V Berlinu) odpošlje deželni odbor kranjski mestnega fizika, g. dr. Kopfivo, da se seznaní

s Kochovim zdravljenjem sušice. G. dr. Kopfiva od-potoval bode te dni.

— (Društvo „Pravnik“) imelo je včeraj svoj shod v hôteln pri „Slonu“. Zbranih je bilo 20 društvenikov. Načelnik društva dr. Papež je v svojem ogovoru prijavil, da je v društvu kot član pristopil deželni predsednik kranjski, preblag. gosp. baron Winkler, kar so zbrani vzeli veleradostno na znanje. Nadalje je narisal stanje dela za nemško-slovensko pravno terminologijo: mnogo društvenikov je že doposlalo izpiske iz zakonikov, od ostalih, ki so prevzeli izpisovanje, pa se pričakuje, da jih dopsoljejo v kratkem. Terminologija nova pa naj ne služi samo pravosodju, ampak tudi upravi sploh; tega načela se je društveni odbor prijel zadnji čas, nadejé se, da bodo nekateri naproseni pravniki zbrali zlasti izraze upravne prakse, katere bode pripraviti za slovensko terminologijo. Kadar se po tem načrtu nabere dovolj gradiva, sestavi se posebna komisija, katera bode poslano proučila in odločila izraze za slovar; nadejati se je, da bode ta komisija, kateri je dež. predsednik baron Winkler blagovoljno obljubil dejansko pomoč, mogla že spomladi pričeti svoje delo. Vse to je shod odobrujoč vzel na znanje. Govoril je potem drž. pravdnika namestnik dr. J. Kavčič skoro uro dolgo o „slovenski pravni akademiji“. Po vsestranski bistrem in premišljenem umovanju prišel je do sklepa, da bi se bilo Slovincem potezati za pravno akademijo v Ljubljani, na kateri bi se v četvero semestrih predavalo tisto pravo, katero je sedaj predmet judicijalnemu in političnemu državnemu izpitu; štiri poprejšnje semestre pa naj bi slovenski pravniki dovršili na kakem neslovenskem vseučilišču, tu namreč poslušali historično pravno znanost. Taka pravna akademija bila bi tesnejša nego popolna pravna fakulteta, kakeršno zahteva Svetčev predlog v letošnjem dež. zboru kranjskem, a taka bi vender zadoščevala našim prvim potrebam, bila bi izredna in celo koristnejša mladim pravnikom, kateri bi morali dve leti na tuje, kjer bi si razširili za svoje poznejšnje življenje v marsičem duševno obzorje. Govornik je svoje mnenje prepričevalno utemeljeval in dokazal praktično izvednost svojega načrta. Ko je završil svoj z veliko pohvalo vsprejet govor, čegar vsebina bode itak po prih. št. „Slov. Pravnika“ pristopna širšemu občinstvu, vnel se je o njem kratek razgovor. Dr. Krisper je naglašal, da govorniku ni bilo treba posegati v preteklost pravnih akademij ogerskih, nego praktična osnova, kakeršno on priporoča, ima sploh bodočnost za vsa vseučilišča, kakor izpričuje dr. Burckhardtova knjiga o tem predmetu. Dež. sod. svetnik Pleško opozarja, da je grof Hohenwart, kot predsednik ministrski že hotel ukreniti nekaj slov. pravni akademiji podobnega na vseučilišču Graškem. Konečno je bil soglasno odobren predlog dra. Majarona, da se društvenemu odboru naroča, naj to vprašanje do prihodnjega občnega zbora prouči in pripravi o njem „memorandum“ kot društveno izjavo, katero bode praktično porabiti pri sedanjem teženju za slov. pravno akademijo. — Prihodnji društveni shod bode prve dni januarja meseca.

— (Mestnim sodnikom v Zagrebu) bil je izvoljen g. poslanec Fran Folnegovič. Hrvatska vlada izvolitve njegove ni potrdila.

— (Za prijatelje glasovirja.) Dve tukajšnji narodni rodbini naročili sta si vsaka jeden pianino ali salonski glasovir pri Adolfu Zubu v Pragi. Ogleдали smo si tak pianino, ter ga moramo znamovati kot jako solidno po najnovejši tehniki izdelano glasbeno orodje. Ima prav zanesljivo mehano z repeticijo ali takozvanim podaljškom, resonančno dno obojestranski lakirano, z najboljšimi angleškimi strunami, železno sestavo z lepim nastavkom, dvojeročnimi svečniki, klavjaturu iz slonove kosti, bogato izrezanimi konsoli, glas je močan in mil, diskant oster, sploh vse skozi izvrsten. Priporočamo našim rojakom toplo imenovano tvrdko tem raje, ker je slovanska, in ker tudi cena ni prenapeta. Žal, da nemamo nobenega domačina — izdelovalca glasovirov, podpirajmo torej pri svojih naročilih v prvi vrsti solidne slovanske tvrdke, kakor je gori omenjena.

— (C. kr. avstrijske državne železnice.) Izdavanje letnih vozovnic ali voznih listkov za vse črte c. kr. državnih železnic, na kojih je osebni tarif z dne 16. junija leta 1890. v veljavi in stanejo za I. razred 300 gld., II. razred 200 gld. in III. razred 100 gld., izvršuje v zastopništvu c. kr. generalnega ravnateljstva c. kr. želez-

niško obratno vodstvo v Beljaku, vendar se dobivajo te vozovnice ali vozni listki tudi s posredovanjem postaj. Naroča se pa te vozovnice ali vozne listke pri napominanem c. kr. železniškem obratnem vodstvu v Beljaku, in pridejati se ima naročbam fotografija (v obliki vizitnic) in dotični znesek frankovano.

— (Kako se je v Bubnjarcih godilo?)

Beseda Bubnjarci je večini naših čitateljev neznan. Da se seznanijo z njo in s čudnimi razmerami v sosedni nam Hrvatski, naj tu sledi dogodek, ki se je v vasi Bubnjarci blizu kranjske meje v resnici vršil: „Dne 24. oktobra vršiti se je imela eksekutivna rubežen zaradi dolžne „gornice“ (Weinberg recht), katero so nekateri tamošnji posestniki bili dolžni kneza Turna in Taksisa graščini v Ozlji. Došli so „ovrhovoditelj“ okrajni pristav Ključič s štirimi žandarji in šestimi pandurji. Ž njimi bil je tudi knezov oskrbnik Josip Hrvat. Ravnali so jako strogo, transferirali pa tudi stvari, ki neso bile zarubljene. Pri Franji Bukovci in pri Ivanu Tomažiči vzeli so zaboj z otroško obleko, razna pisma in druge drobnosti. Vender jim v vsej vasi ni nihče delal niti najmanjše zapreke. Vse bilo je mirno ljudje so svoje stvari odkupili in overhoditelji dobili so do 110 gl. ter popoldne ob 3. uri odšli v Ozelj. Čujte dalje! Dne 25. oktobra so iste osebe najele še 15 gonjačev za živino in vseh vkupe 28 oseb napotilo se je zopet v Bubnjerce uprav vojaškim načinom. Ob 3. uri zjutraj obkolili so vas in postavili straže na vseh potih, da ni mogel nihče v vas, nihče iz vasi, bodi dolžen ali pa ne. Zaradi teme so tako čakali do 1/2 5. ure zjutraj, ko je še vse spalo. Tedaj pa so začeli svoje delo, to je iskati hleve. Pri tem neso se brigali za hišno številko, ker je bila še tema in svetilk neso imeli. Prvi hlev, katerega so se lotili, bil je Ivana Kramariča, ki ni niti solda bil dolžen. Ipak odveli so mu junca, Ivanu Tomažiču pa par volov. V kratkem imeli so tri pare volov in junca. Po končani eksekuciji imeli bi se vsi zbrati pri cerkvi. Obiskati jim je bilo še jeden hlev. Mesto v hlev zadeli so v temi na stanišče vdove Ane Baše. Ta je že spavala, a nenavadni ropot jo je vzbudil in začela je kričati. S tem opozorjen, da ni na pravi strani, krenil je Josip Horvat s štirimi gonjači hlev iskat. Našli so hlev, a ker je bilo temno, začeli so prizigati žveplenke. Ker je bilo vse suho, nastal je hkratu ogenj. Ana Baš začela je še glasneje kričati in ob jednem je začelo plat zvona biti. Glas zvona spravi je vso vas na noge. Vse je upraševalo: Kje je ogenj? Ovrhovoditelji so vsacega nagovarjali, naj molči, ker ljudje še spe, na kar jim je neka ženska odvrnila: „Da boste laglje krali!“ — Plat zvona bilo je dalje, ljudstvo se je jelo zbirati in to bilo je povod, da so se g. pristav, Josip Horvat, orožniki, pandurji in gonjači splasili in začeli bežati tako, da drug za družega znali neso. Ko so bili že daleč iz vasi, začeli so s puškami streljati nazaj v vas, a k sreči nikogar zadeli neso. Potem so bežali dalje čez grm in strm, da so bili vsi opraskani in dobro rejeni Josip Horvat zadeli je v trnje, katero ga je vsega razdrapalo. — Ves dogodek zdi se nam skoro neverjeten, a g. dopisnik z Bubnjarcani vred prevzel je vso odgovornost za istinitost vsega dopisa, zato se smemo zanašati, da je žal! vse res.

— (Vabilo.) XXIV. redni občni zbor narodne čitalnice v Črnomlji bode dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red: 1.) Nagovor predsednika. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Poročilo blagajnika. 4.) Volitev novega odbora. 5.) Sklepanje o nadaljni usodi društva. K udeležbi uljudno vabi odbor.

— (Vabilo) na veselico, katero priredi slovensko „Bralno društvo“ v Kranji v nedeljo dne 14. decembra 1890 v spomin pesnika dr. Frana Prešerna v društvenih prostorih. — Spored: I. Dav. Jenko: „Što čutiš“, moški zbor. II. F. S. Vilhar: „Na moru“, samospev za bariton solo s spremljanjem glasovira. III. „Bog Vas primi“ ali „Kedaj pojdete domu“, veseloigra v 1 dejanji. IV. F. S. Vilhar: „Slovo“, moški zbor z bariton solo in spremljanjem glasovira. V. „Župan“, šaloigra v 2 dejanjih. VI. Prosta zabava. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Ustopena udom 20 kr., neudom 40 kr. za osebo. K obilni udeležbi vnbi uljudno odbor.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 10. decembra. Billroth naznanil danes slušateljsem svojim, da je vsled nevarnih

prikaznij pri treh bolnikih moral ustaviti zdravljenje s Kochovim zdravilom. Pri dveh tuberkuloznih bolnikih navzlic cepljenju s petimi centigrami ni bilo reakcije.

Dunaj 10. decembra. Več deputacij se je Parnellu do Kingstona nasproti peljalo in mu izročilo več pritrjevalnih adres. Več sto ljudij vsprejelo Parnella na Dublinskem kolodvoru. Dve uri pozneje šel je Parnell kot član upravnega odbora v uredništvo in tiskarno časopisa „United Ireland“ ter ustavil izdajo številke, ki se je baš tiskala, glavnega urednika pa odslovil. Poslanec Healy dospel je ob 1. uri in bil na kolodvoru s sikanjem in žvižganjem vsprejet.

Dunaj 11. decembra. „Wiener Zeitung“ objavlja notranjega ministerstva naredbo z dne 8. decembra o zdravlilu Kochovem, katere se dobiva le od odpravništev od državne uprave pruske pooblaščenih in do preklica. Zdravilo sme se dajati le načelnikom bolnic in diplomiranim zdravnikom. Ambulatorično zdravljenje brez zagotovljenega zdravniškega nadzorstva prepovedano. Predpisano je natančno zabeleževanje. Zasebni zdravniki imajo dolžnost, oblastvom naznaniti vsako zdravljenje. Slučaji smrti pri porabi Kochovega zdravila bodisi v zavodu ali zasebno, imajo se naznaniti takoj.

Dunaj 11. decembra. „Wiener Zeitung“ objavlja deželnoobrambne ministerstva naredbo z dne 28. novembra v kateri je posnetek z vojnim ministerstvom dogovorjenih vojskih predpisov tretji del, to je predpis ob evidenci, katerega znanje je za moštvo in občine bistveno.

Razne vesti.

* (Vinogradarstvo v Galiciji.) Na posestvu kneza Sapiéhe v Bilezah začeli so pred štirimi leti nasajati vinograde. Sedaj so že precej ozemlja zasadili s trtami. Poskus se je posrečil in letos se je pridelalo precej dobrega vina. Ti vinogradi imajo najsevernejšo lego v Avstriji.

* (Patrijarh Branković) prepovedal je semenišnikom nositi brade, dokler neso posvečeni. Ta prepoved je bila dala povod govorici, da je patrijarh prepovedal nositi brade popom, kar je mej pravoslavno duhovščino bilo vzbudilo veliko nevoljo.

* (Oporoka generala Seliverstova.) Mej papirji generala Seliverstova našli so njegovo oporoko, ki je bila pisana dne 29. oktobra lanskega leta. General je določil, da se od njegovega premoženja 1,180.000 frankov ima porabiti za razne dobrodelne in občekoristne namene.

* (Dediči se iščejo.) V St. Pavlu v Minnesoti je vlak povozil 80letno Nemko, v katere obleki so našli 35.000 dolarjev. Ker ženska nema v Zjedinenih državah nobenega sorodnika, se sedaj dediči iščejo. Pokojnici je bilo ime Ana Klotz.

* (Čudna ločitev.) Že dolgo oženjen župan Pauski na Francoskem povabil je svoje sorodnike in sorodnike svoje žene k banketu. Pri pojedini je naznanil, da se s svojo ženo razumeti ne more, da se torej ločita in ji povrne doto. Žena je tudi izjavila, da se loči, in vsak je po obedu odšel k svoji rodovini.

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto gl. 4.60; za pol leta gl. 2.30; za četrt leta gl. 1.15.

Mujci:
10. decembra.
Pri **Malfi**: Dvoranovič iz Novogamesta. — Rahn, Deutscher, Stein, Wencel, Tandler z Dunaja. — Lavrič iz Trsta. — Schneider iz Budimpešte. — Prediger iz Pulja.
Pri **Slonu**: Bach, Steindler z Dunaja. — Hadek iz Kočevja. — Demberger iz Tržiča. — Koliner iz Prage. Plachki iz Brna. — Rupnik iz Idrije. — Pfeffel iz Ljubljane.

Mrti s. v Ljubljani:
9. decembra: Alojzije Smole, delavčeva hči, 5 mesecev, Krakovske ulice št. 9, za hripo. — Terezija Cizman, gostija, 82 let, Ulce na Grad št. 4, za oslabljenjem. — Peter Lapajne, delavčev sin, 4 leta, Hauptmanca št. 11, za jetiko.
V deželni bolnici:
6. decembra: Ana Bostič, kajzarjeva hči, 3 mesece, za jetiko.
7. decembra: Ivan Strešnik, kajzar, 66 let, za sprednjem krvi.
8. decembra: Ana Petrič, tkalčeva žena, 45 let, za plućnim emfizemom.
9. decembra: Jakob Weber, čevljar, 51 let, za plućnim emfizemom.

Tržne cene v Ljubljani

dne 10. decembra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	6 65	Špeh povojen, kgr.	64
Rež,	4 55	Surovo maslo,	70
Jučmen,	4 22	Jajca, jedno	4
Oves,	3 09	Mleko, liter	8
Ajda,	4 71	Goveje meso, kgr.	60
Proso,	4 55	Telečje	60
Koruza,	5 20	Svinjsko	56
Krompir,	2 41	Koštrunovo	36
Leča,	10	Pišanec	50
Grah,	12	Golob	16
Fižol,	8	Seno, 100 kilo	1 78
Maslo, kgr.	90	Slama,	1 78
Maat,	66	Drva trda, 4 metr.	7
Špeh frišen	54	„ mehka, 4	4 80

Meteorološko poročilo.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Veetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
10. dec.	7. zjutraj	740.7 mm.	—4.6° C	sl. svz.	d. jas.	
	2. popol.	738.4 mm.	—2.2° C	sl. svz.	jas.	0 00 mm.
	9. zvečer	739.3 mm.	—6.4° C	sl. svz.	d. jas.	
Srednja temperatura —4.4°, za 3-8° pod normalom.						

Dunajska borza

dné 11. decembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta gl.	88.90	88.90
Srebrna renta	88.90	88.95
Zlata renta	107.70	107.75
5% marca renta	102.15	102.05
Akcije narodne banke	981.—	982.—
Kreditne akcije	302.—	302.—
London	115.65	115.10
Srebro	—	—
Napol.	9.11	9.11
C. kr. cekini	5.45	5.46
Nemške marke	56.5 1/2	56.52 1/2
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	131 gl.
Državne srečke iz l. 1864	100	177
Ogerska zlata renta 4%	—	102
Ogerska papirna renta 5%	—	99
Dunava reg. srečke 5%	100 gl.	120
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	113
Kreditne srečke	100 gl.	184
Rudolfove srečke	10	19
Akcije anglo-avstr. banke	120	161
Tramway-društ. velj. 170 gl. a. v.	—	—

V „NARODNI TISKARNI“ V LJUBLJANI

je izšla knjiga:

Blódné duše.

Roman. Češki spisal Václav Beneš-Třebitzký. Preložil Ivan Gornik. Mala 8°, 523 strani. Cena 70 kr., po pošti 80 kr.

Denarna posojila

posreduje povračila množnim osebam diskretno proti akceptu ali dolžnemu pismu, povračljiva v malih obrokih (698—11)

agentura GELB v Budimpešti, Karlsring 13.

Vprašanjem priložita naj se 2 marki za odgovor.

Častitemu občinstvu udano naznanjam, da sem otvoril svojo

nožarsko obrt

in uljudno priporočam raznovrstne domače, dobre nožarske izdelke.

Naročnikom in kupovalcem se zaželene stvari hitro izgotové, če jih ni v zalogi. — **Jemljó se tudi vsakovrstne nožarske reči v popravo.** 892—8)

Z odličnim spoštovanjem

JOSIP KOLAR

v Šelenburgovih ulicah št. 6.

pripravljena od lekarja GABR. PICCOLI-ja v Ljubljani, je zelo uplívno zdravilo, ki krepcá želodec, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoča, marveč lahko, delovanje organov ureja živo zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštneju povzetju v škatljah po 12 stekleničah za gl. 1.36; po 24 za gl. 2.60; po 36 za gl. 3.84; po 44 za gl. 4.26; po 55 za gl. 5.26; po 110 za gl. 10.30; po 550 za 50 gl.

V steklenicah po 10 kr. v lekarni Piccoli v Ljubljani, v drugih lekarnah po 15 kr., prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. (712—13)